

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

september 2011 nr. 8 (130)

TÄNA LEHES

Kümneaastane
rahvamaja
kostitas ja
tantsitas
hoogsal peol

Muinastuled
süttisid tugeva
tuule tõttu

Reisimuljeid
Ahvenamaalt

Laagrites
tantsiti ja
mängiti pilli

PäriMusi viis
kihnlased
Raekoja platsile

Algajad tegid
arvutiga tutvust

Kihnu
ehituskunsti
minevik,
olevik ja tulevik

Toimetus

Toimetaja
Anu Saare, tel 514 5223
kihnuleht@gmail.com

Väljaandja
Kihnu Vallavalitsus
Trükkikoda Hansaprint
Tiraazh 250

Foto: Mark Soosaar

Uus kooliaasta algas

Suur suvi sai läbi ja taas algas uus kooliaasta. Tähtsaimaks päevaks sai see kolmele Kihnu koolis esimesse klassi astunud õpilasele: **Kärolin Lamendile, Pilleriin Kösterile** ja **Rasmus Lillesele**, kelle esimeseks õpetajaks on **Evi Tõeväli**.

Uue etapi algus on see aga kogu kooliperele. Sel aastal õpib Kihnu koolis 50 õpilast, keda õpetab 15 õpetajat. Õpetajate hulgas on väikesed muutused: ära läksid ajaloo-õpetaja Toomas Pajula ja matemaatika-õpetaja Katre Paabo, neid aineid annavad nüüd lapsehoolduspuhkuselt tagasi tulnud Mare Mätas ja Ly Leas. Koolipere kõhmu-rede eest kannab hoolt jälle Talvi Kott.

Muus osas tundus kõik vanaviisi, vähemalt esialgu. Ruumikitsikuses vaevlev laste-aed pidi kooliaasta alguseks saama juurde ühe ruumi, kuid 1. septembriks oli ehitaja jõudnud vaid seina sisse augu raiuda. Teispäeva, 6. septembri seisuga oli seis remont ikka veel pooleli.

Avaaktusel kinkis SA Kihnu Kultuuri Instituut esimese ja teise klassi õpilastele värs-

kelt trükisooja raamatu "Aett, eit ning mia", mille pildid on joonistanud Kihnu kooli eelmise esimese klassi lapsed koos kunstnik Mari Kaarmaga, tekstid mõtlesid juurde õpetaja Külli Laos ja Mark Soosaar.

Trükises on kihnukeelsed õpetussõnad piltide värvimiseks ning neil kujutatud tegevus ei järgi tähestikku, vaid päeva- ja aastaringseid ettevõtmisi kihnapäraselt ning on mõeldud väikestele kihnlastele tähtede, lausete ja sõnade õppimiseks.

Õpilased olid kooliaasta alguses puhunud, rõõmsad ja mõnused ning tekitasid allakirjutanud õpetaja südamesse sooja tunde. Eriti tore oli 9. klass, mille viis noormeest teenisid mehise esinemise eest avaaktusel aina kiidusõnu.

Järgmisel päeval koolitunnis tundus lõpuklass õpihimuline ja mõistlik ning loodetavasti tuleb neile kooliaasta edukas. Muidugi ka kõikidele teistele - nii õpilastele kui õpetajatele.

Tore kooliaasta tuleb!

Õpetaja Anu

Kümneaastane rahvamaja kostitas j

Kihnu rahvamaja sai kümneaastaseks - selleks puhuks korraldati vägev kontsert ja tantsuõhtu, mis jäi ühtlasi suvelõpupeoks.

Rahvamaja juubelipidu oli suurejooneline: hoolega ettevalmistatud, pika ja mitmekesise kavaga kontsert, mille vahelalaks pakuti kõigile pidulistele šampust ja torti. Pidulisi tervitasid oma maja taidlejad, šoutantsurühm Vürtsitüdrukud Raplamaalt, Järsumäe Virve pereansambel, Pilliselts. Lustlik ja meeleolukas eeskava oli, kus jagus laulu, tantsu, pantomiiniga segatud näitlemist ja üks naljakas püramiid.

Enim naerupahvakuid ja aplausi teenis vast Raigo ja Kevin teaste ning rahvamaja naisansambli „taustajõud“. Soometsa Mihkli ja Egerti mängitud kaks liti Klaara ja Veera, kes tippisid (õigemini küll koperdasid) miniseelikutes ja kõrgetel kontsadel ja kelle karvane rind kuidagi rinnahoidjasse ära ei tahtnud mahtuda. Kuulsin kaht mandriinimest omavahel rääkimas, et neile meeldis krooni ja euro vahetuse teemaline püramiidiga tipnenud etteaste.

Esinemise vaheajal ütles vallavanem Ingvar Saare, et rahvamaja saab peagi kingituseks ansambli pillikomplekti. „Iga asutuse väärtuse ja sisu kujundavad inimesed, kes seal töötavad ja näo annavad. Veera on vaevalt jäänud, et maja kõikidele armsaks saaks,“ ütles vallavanem peokõnes.

Pärast kontserti kibelesid inimesed tantsupõrandale nii ruttu, et juba esimeste pillihelide ajal oli saalipõrand jalakeerutajaid täis. Tantsuks mänginud ansambelite plejaad oli võimas: Kihnu Poisid, Manija Poisid, esmakordselt üles astunud ja kohe ohtralt kiidusõnu pälvinud Kentukid ja ootamatult esinemisjärje üles võtnud Grand Marino Tartust.

Pidu kestis, nagu ikka, varaste hommikutundideni ning jalakeerutajatest puudust ei olnud. Kuna pileteid ei müüdud, on osalejate arvu raske kokku arvata, kuid erinevatel hinnangutel oli peol 500 inimest või rohkemgi. Tõepoolest, rahvamaja oli pilgeln täis ja õueski oli rahvast murdu. „Nagu jaanipäeval,“ kõlas mitmest suust.

Suur loss ja kadunud juht

Sünnipäevapeo eel ega ajal rahvamaja juhataja Veera Leasega jutule ei olnud võimalik saada. Ta liikus ringi, sehkendas oma sehkendusi ja muretses peo õnnestumise pärast.

Mõned päevad hiljem, juba rahulikumas õhkkonnas ja väljapuhanuna räägib Veera, et algusaastad ei olnud sugugi kerged. „Alguses oli see maja üldse nagu võõrnä-

tus siin saarel ja esimesed aastad läksid majaga harjumiseks nii endal kui saarerahval,“ rääkis ta. Kontrast vana majaga oli nii suur, et seda nn hülgekujulist suurt hoonet ei tahtnud kuidagi omaks võtta. „Kuna majad olid nii erinevad, siis alguses oli inimestel sees trots, et selline suur loss siia kesksaart ehitati. Mul endal võtab praegugi südame alt õnksaks, kui vana rahvamaja pilte vaatan,“ meenutas Veera.

Veera leiab, et nüüdseks on kõik selle majaga harjunud, eriti lihtsalt läks see lastel, kes seal kohe kehalise kasvatus tunnis hakkasid käima ja võtsid maja kiiremini omaks.

Teisalt - uus, suurem maja andis juurde uusi ja suuremaid võimalusi ja mitmekesisemat tegevust. „Nüüd ei kujuta ettegi, et need rahvamassid, mis siin käivad, oleks vanasse rahvamajja

ära mahtunud ja praegu oleme õnnelikud, et meil see suur saal olemas on,“ tõdes rahvamaja juhataja.

Veera enda algus rahvamaja juhina oli leebelt väljendudes paras hullumaja. Vanas rahvamaajas 11 aastat kunstilise juhina töötanuna kandideeris ta uude majja juhatajaks, kuna Katrin Kumpan loobus ametist pärast armasa maja põlemist. Veerat aga tööle ei võetud, vaid välja valiti (keskmiselt) tuntud kultuuritöötaja Jaak Hein. Temaga juhtus aga nii, nagu mõnikord ikka juhtub Kihnu tööle saabuvate võõrastega: nad kaovad teadmata suunas, selle põhjus on aga kõigile teada. Igatahes jaaniaegseks heinaajaks oli Hein läinud ning rahvamaja juhita.

Siis enam konkurssi ei korraldatud: Veera kutsuti üleöö rahvamaja juhtima või nagu ta seda ise nimetab, tuli ta hädaabitööle. Jaanipeo-

a tantsitas hoogsal peol

ni oli jäänud loetud päevad, aga Veera ei saanud kaotsiläänud kultuurijuhilt isegi nii palju teada, mis on jaanipäeva programmis või kas üldse mingi programm on. „Esimehe suvi oli raske, ma ei saanud isegi suve kava, aga õnneks hakkasid esinejad, kellel oli suveks aeg kinni pandud, ise helistama,“ meenutas ta. Sügiseks saadi järjepeale ja koos iga päev majas sportivate lastega läks elu lõbusamaks.

Koer Palli ja Kristjan Järvi

Juubelipeoks tegi Veera kokkuvõtte rahvamaja tegemistest ajal, mil tema juhataja on olnud. „Seda nii vähe ei olegi olnud,“ lausus ta pärast arvude kokkulugemist. Üheksa aasta jooksul on olnud Kihnu rahvamajas 335 kultuuriüritust ja 160 muud ettevõtmist (näiteks tervise- ja õppepäevad, müügid), meile lisanduvad koosolekud.

Mandriit tulnud taidlusgrupe on selle aja jooksul käinud rahvamajas 207, neile lisanduvad üksikesinejad. Teatrietendusi on olnud 33 – on käinud nukuteater, draamateater, Ugala, aga ka taidlusteatrid.

Rahvarohkemateks üritusteks on olnud jaanipäevad, kui algusaastail tehti tuld väljas, aga tantsupidu peeti

sees. Hiljem viidi kogu jaanipidu õue, sest maja ei pidanud sellele koormale vastu.

Esinejate tipus kroonib 2006. aasta suvel toimunud ERSO kontsert, kus dirigendiks Kristjan Järvi.

See oli võimas kultuuri-sündmus, millele lisan vürtsi seik, mil maailmakuulus dirigent ja muusikahuviline koer Palli olid korraga Kihnu rahvamaja laval – üks neist naeris nii, et pidi orkestri juhtimise pooleli jätma, teine keeldus oma käpakesi tšellomängija sülest võtmast. Kihnu oli igas telekana-

lis ja ajalehes.

Kuigi saal oli toona täis, ei olnud ERSO kontsert siiski kõige publikurohkem, Veera sõnul on mõni emadepäevakontsert või jõulupidu rohkem rahvast kokku toonud.

Veera räägib, et üritustega ollakse heas seisus, sest Kihnu atraktiivsuse tõttu pakuvad esinejad ennast ise ja kõik toredad pakkumised võetakse lahkesti vastu, et kohalikele inimestele erinevat meelelahutust pakkuda.

Rohkem huvilist rahvast

Mis on rahvamaja juhataja juubelisoov? „Et maja saaks remonditud,“ vastab Veera kiiresti. Vallavalitsusel on praegu ettevalmistamisel suur projekt, mis hõlmab rahvamaja katuse remonti, ventilatsiooni ja maaküttele üleviimist. „Lootsime, et saab sel aastal juba tehtud, aga nii ruttu ei jõudnud,“ rääkis Veera. Kuid kümne aasta jooksul on rahvamajas jooksvat remonti ja iluravi korduvalt tehtud: lihvitud, lakitud, katuseräästa renne pandud ja muud nipet-näpet sätitud.

Remont on aga väline pool, sisuline pool on hoopis täht-

sam. Veera ootab, et rahvamajas rahvast rohkem käiks ja sündmuste vastu huvi tunneks. „Kuidas ärgitada lapsi kultuuriüritustest osa võtma? Lapsed on suvistel kontsertidelt kadunud - tundub, et neid ei huvita,“ muretseb ta. Huvipuudus ongi kõige suurem probleem. „Meil on poodides kuulutused väljas, aga inimesed osa ei võta ja pirisevad, et midagi ei toimu,“ on ta kogenud.

Kõige vähem käivad rahvamajas keskmises vanuses (30-, 40-, 50-aastased) inimesed. Seepärast viiakse lähialal läbi küsitlus, et teada saada, mis inimesi huvitab. Kuid Veera teab, et inimene, kes tunneb huvi teatrietenduse vastu, käib ka paaris- kolmes ringis ning tema tuleks ka uusi kogemusi saada. Teised samas ei tee ei ühte ega teist.

Küsimusele, kas kümneaastase rahvamaja juhataja süda on rahul, vastab ta: „Palju mõtteid keerleb peas, mida kõike ja kuidas paremini teha. Palju tööd on veel teha. Kui süda oleks rahul, poleks mõtet edasi töötada ja tuleks teine koht otsida.“

Anu Saare

Kihnu Tansu Päe

13. augustil toimus rahvamajas Kihnu Tansu Päe. Kihnu tantsude tantsimine on üks osa meie pidudel ja koosolemistel.

Kuidas aga tantsiti neid tantse ennevanasti või millised muutused on toimunud tantsupildis üldse, sellele me tantsides ei mõtle.

Tantsupäeva esimeses pooles andsidki ülevaate Ingrid Rüütel ettekandega „Kihnu tantsude ajaloo“ ja Sille Kapper „Kihnu tantsud Tallinnas kirjutuslaual“. Nende poolt oli ka plaadi „Kihnu tantsud“ esitlus. Põhjalik ülevaade 20 ja 21. sajandil Kihnus tantsitud tantsudest ja tantsutraditsioonidest oliväga huvitav nii meie tantsijatele kui ka külalistele.

Angela Arraste esitles teist toredat plaati „Üks pulmalugu Kihnust“, millel lisaks pulmakombestikule on erilist tähelepanu pööratud just kihnu tantsudele.

Ürituse juhatasid tantsudega sisse meie suured ja väikesed. Muuseumi poolt kokku-

pandud näitus ja slaidiprogramm kihnu tantsijatest tekitas suurt elevust, armsaid mälestusi ja arutelu kooskäidud aegadest. Õpituba meelitas tantse õppima üle kuuekümne huvilise.

Õhtul jätkus üritus Vana-rahvamaja platsil, kus kõigepealt astusid üles külalis-esinejad - Suure-Jaani valla meesansambel Pange Poisid ning segarahvatantsurühmad Lihula, Türi ja Konguta vallast. Pärast lõkketule süttamist algas Kihnu tantsude õhtu ansambli Manija Poisid saatel, kus koos peokülalistega tantsiti suures ühtses ringis üle 20 Kihnus tantsitud tantsu.

Vaatamata sellele, et samal ajal toimus Kihnus ka muid ettevõtmisi ja rahvast jätkus üritusele vähem, peame Kihnu Tansu Päeva kordaläinuks. Olime kõik ühisel meelel, et üritust tuleb korraldada ka järgnevatel aastatel.

Suur aitäh toetuse eest kultuuriministeeriumile ja Kihnu vallavalitsusele ning tänusõnad kõigile, kes üritusest osa võtsite! **Veera Leas**

Muinastuled süttisid tugeva tuule kiuste

Meie esivanemad on Läänemere ääres elanud juba mitu tuhat aastat, tihti süütasid nad lõkkeid, et anda märku oma naabritele ja meresõitjatele.

Lidetulede meenutamiseks kogunevad tuhanded inimesed igal aastal augusti viimasel laupäeval kell pool kümme õhtul mere äärde, et tähistada muinastulede ööd.

Eelmisel aastal tegime ka Kihnus muinastulede süütamise traditsiooniga algust. Mereseltsil oli plaanis selgi aastal jõujaama alla mere äärde lõke süüdata, aga kuna tugeva tuule tõttu sinna majade ligidale lahtist tuld ei andnud kuidagi teha, siis sai süüdatud nn asenduslõke sadamasse muuli otsa.

Tänu lahkele sadamakaptenile, kes meie ettevõtmist

Foto: Tuuli Pärnamäe

igati toetas! Saimegi hakka-ma - ilmaolude kiuste süütamise lõkke täpselt kell 21.30, nägime ka üle mere süttimas nelja lõket.

Lõkke süttides laulsime ka Kihnu hümnit ja mereselt-

si liikmete eestvõttel kõlas üle sadama mereseltsi rahvalemmiklaul, mis räägib, et pillimehe leivaks on kurbus ja rõõm...

Igati ilus õhtu oli - jõujaamas sees mürtsusid pillid

ja tähistati Kihnu Poiste juubelit, sadamas hõõgus lõke, tähistamaks muinastulede ööd ja mälestamaks meie esivanemaid, kes olid kanged meresõitjad.

Kihnu Mere Selts

Reesumuljõsi Ahunamuualt

Nagu minevä sui, olid kua tänävasta kihnu viiuliõpilasõd uõ-tõt Ahunamua viiulilaagri. Augusti algusõs sie nädälä-ne reis toimuski, reesuselts-konnaks täüskasun inimes-test Kuraga Mari ning mia, lastõst Suurõkivi Kelli, Lepä Carmen, Uiõ-Matu Liis ning Koldõ Kaisa. Sõit oli torõ, sai paelu naerda, pilli mängä, naasama puhata ning muedugid uusi tuttavasi. Aga nüüd terä reesumuljõsi.

Kudas aga meie sjõnna saemõ

Egä sie põlõ õigõ reis ,kui pissikest närvikõdi vahe-piäl ei põlõ! Et reesumehed kõik eri kohtõ piält Talina sada-ma pidid jõudma, oli üsä tük tegemist ning sahmõrdamist. Kõegõpiält oli mia Kihnust minemes, Pärnüst pidime Kaisa piäle võtma. Aga kui lõpuks Kaisa käde saemõ, olõks iäre piält Kaisa pill teise autussõ unun. Siis ime-eluga Talina puölõ. Samal aal jõstus Kuraga Mari teste tüdrikategä, kissi ot-sõ Viljandi Folgilt tulid, Tali-nas Tartu muantie piäl um-mikuss. Nimelt toimus just selle päävä kurikuulus Tali-na rattafestival.

Elu nao Bullõrbys

Tänävastanõ viiulilaagõr (olgapid, et siäl ond kua tšel-losi, ond laagri põhipill ik-gagid viiul) toimus juba 20-ndäd korda. Viimsed aastad ond oldud Kyrkogårdsõ suarõ piäl, kus kogo ond üldse kolm maja, ühe pererahvas meitilahkõstvõerustaski. Ol-gagid et praamid käüäd Ahu-namua suardõ vahet nao trammid, oli elu selle pissi-ke suarõ piäl rahulik. Ei põlõ siäl puõdi, sümäkohti egä rahvamaja. Jõlusad ruõtsi punasõd majad, kalsuvaipõ ning perekonnapiiltegeä tuad ning perenaesõ retsepte jär-ge tehtüd imeiäd sümääd.

Lastõlõ oli küll suõlanõ plaadi kuõek, sasja magusa moosiga süedi, natuksõ võe-ra maeguga, aga tänävasta

Fotod: Maria Michelson

sõid juba nämäd kua iä mie-legä.

Bullõrbys muedugid sedäsi pilli mängä ei vihutass! Et laagri oli ligi 40 eri pilli-mängüoskusõga inimest (va-nus ulatub kolmõaastasõst piotõ seitsmekümmeni), siis esimese asjana jagatassõ kõik grueppõssõ ning siis läks ruõbitsõminõ lahti!

Kõikõ neljä õpõtajaga oli egä päe tund, siäl vahel süe-mä- ning oomispaosid. Üsä kjõmpus sai ikka olla – egä õpõtajal olid ju oma luud väl-lä valitud, sasja õpõtä! Naa et kui järgmine tund piäle tu-li, kadus eelmise tunni viis alt ää. Önnõks ond tänapää-väl tehnilisi vidinu, sasjõga lindistä suab. Ning ikka oli mõni kua, kellel lugu otsõ miele jäi ning siis sai küsü-dä.

Võiks ju arvata, et sioksõ päävåkavaga üsä nii piä viiu-

limürgitus tulõb, aga vot ei tulõss! Kui vaba aeg oli, jõs-tuti kua viel seltsis ning arju-tati omaede, riäkmätä õhta-sõst seltsis mängetüd „soo-vikontsõrdist“.

Mängäte nao vanad mehed

Kihnus üeldässe, et „män-gäb nao vana mies“. Selle-gä tunnustassõ pillimängä-jä vjõlumust ning jõlusad mängü. Kui vanu salvõstusi kihnu tansu-ning viiulilugu-dõga kuulata, sua võib-olla arugi, sasja siäl nda jõlusad ond – egävene kigin ning kä-gin, võrrõldõs kierulistõ siä-detegä ning piiniksete lugu-dõga, sasju tänapääväl kõiki tehässe.

Piäb vist otsõ juurõ üt-le-mä, et egä meie ennätsi vana-dõks miesteks ei piä, ammu-gi viel suurdõks viiulimängä-jäteks. Aga kui ühe õhta laag-

ri Vaba lava piäl tüdrikäte-gä üles assimõ (me mängsi-me Mariga aissad ning tüdri-kud tantsid), siis üeldi meite-le pärast, et meite mängü kõ-la oln nao Ahunamua vana-dõ viiulimiestel! Silmes pie-ti siis sedä, et tansuks män-getässe teissmuõdi kui naa-sama kuulamisõks. Me lugõ-simõ siält egäl juhul kiitusõ vällä. Olga üeldüd, et Suõ-mõs -Ruõtsis ondkid põhili-ne pillimäng kuulamisõks, mitte tantsimisõks nao Kih-nus. Meitel oli sellest vägä raskõ aru suaja....

Aitima, meie tänäme

Ükski laagõr ei põlõ torõ jõlma torõdatõ õpõtajatõ! Nende kõikõl ond oma njagu ning oma stiil, oma lemmik-luud, ning nende kõikõ käest ond õppi! Laagri engeks ond muedugid Siv Ekström, kis-si egäpääselt tüetäb suutu-mas arvutiõpõtajana. Tämä juhenda ond kua Ahunamua naisviulidajatõ ansambõl Kvinnfolk, kellegä Kihnu kul-tuuri instituudil kõegõpiält üldse kontakt tekkis ning tä-nu millele meiti laagri kutsu-ti.

Tekstiilikuntsnik Anu Raud ütles ühekorra mustritõ koh-ta, et nied ollõ nao rändljõn-nud – ei tunnõ nämäd riigi piirä, ei põlõ nämäd kelle-gi omad. Siokõ sama lugu ond rahvamuusikaga. Ei põlõ kua siis imetledä, et mjõt-mõd luud meitele tuntavad ede tulid, ning nämäd jälle aissas ühe ruõtsi luu ää tund-sid. Lõppudõ lõpuks ond ju rahvamuusika kiel siokõ, sasjast aru suamisõks ei piä tingimata kõrgõst aritud olõ-ma ning sie, miokõst kielt sa muedu riägid, ei põlõ tähtis.

Suur tänu torõdalõ reesu-seltskonnalõ ning Kihnu kul-tuuri instituudilõ, kelle kor-ralda meite sõeduasjad juba teist aastad olid. Kui õnnõks lähäb, tulad tulõva aasta ehk Ahunamua poesid Kihnu tüdrikätele külä! Lõppudõ lõ-puks ei piä ju meri aenult la-hutama vaid liitma kua!

Liänemetsä Reene

Foto: Kaie Seger

Suvine tantsulaager oli mitmekesine

♦ Augustikuu viimase täisnädala esimestel päevadel toimus rahvamajas tantsulaager.

Laagri kava oli tihe ja põnev: tantsiti line-tantsu Kaie Segeri juhendamisel; toimus põnev jalgrattamatk, kus lisaks väga põnevale matkale trotsiti tuult ja vihma.

Osaleti näitlemistunnis, loodustunnis rääkis Triinu erinevatest lindudest. Pärast toimus viktoriin, kus lapsed said kontrollida oma teadmisi lindudest.

Laulutunnis tehti rütmipillidega rocki- ja räpiversioone erinevatest lauludest.

Laagriõhtu oli sisustatud erinevate laulu- ja ringmängudega. Järgmise päeva hommikul räägiti tondilugusid ja ärgates oli nii mõneleki väike „üllatus“ tehtud: varajane jõulukungitus, nagu ma endamisi mõtlesin.

Mis üllatustega tegu oli, jäägu saladuseks. Asjaosalised teavad, kes missuguse üllatuse osaliseks sai. Ühtlasi tehti laagri teisel päeval proovi ka suvelõpupeoks.

Laagri viimaseks tegevuseks oli maastikumäng, millele järgnes pidulik laagri lõpetamine.

Laager oli vahva ning õpetlik nii lastele kui täiskasvanutele.

Kristin Mei

Kauaoodatud Manõja pill

On 8. augusti varahommik Kihnu sadamas. Laeva juures ootab hulk poisse ja tüdrukuid, pillikohvrid kõrval. Võib näha viiuli- ja akordionikaste, lõõtsa- ja kitarrikotte. Kõik on natuke unised, aga samas ka ärevil – vaid väikese merereisi kaugusel on kauaoodatud Manõja pillilaager!

Pärast väikest vahepeatust Munalaius lapsi, kotte ja pille Manõja Manni peale pakkides hakkab endalgi süda kiiremini põksuma – ees ootab viis päeva intensiivset pilliõpet, lisaks meelelahutust ja ehk veidi ka puhkust. Laagris osalenud 22 last vaatavad ootusärevalt taamal paistvat Manija saart.

Esimesel päeval on väga raske tööhoogu üles saada – eks tubade jaotamine, uudistamine ja Riida talu armaste loomadega tutvumine võtab oma aja. Uued lood õpetajatega kokku lepitud, asume harjutama. Pärastlõunaks on kõigil pillid käes ning muusikat kostub nii kuur-saalist, saunast, paa-dist kui ka iga nurga tagant.

Pauside ajal saab veidi hingetõmmata, et siis uue hoo pilli kallale asuda. Eriti

oodatud on söögipausid, sest Riida talu köögikunst ei jää sugugi alla hea restorani tasemele!

Enamus laagrilapsi olid Kihnust, sekka paar Tõstamaa poissi ja Pärnu last. Ka kõige pisemad laagrilised Kai ja Anni said viiuliga tutvust teha ning ka Mannil oli lõbu laialt. Kuigi ilmad kiskusid vihmale ja oli ka omajagu tuult, jätkus kõigil siiski head tuju.

Ujuma ega niisama luusima keegi naljalt ei tikkunud ja kes teab, ehk jäi selle arvelt pilli harjutamiseks rohkem aega.

Õhtud veetsime pilli mängides, saunatades ja ühel õhtul korraldasid poisid Egerti eestvedamisel etnodisko, kus sai kõvasti tantsida. Laagri lõpetas kontsert, kus mängisime õpitud lugusid, oli ka sooloonumbreid.

Neljanda Manõja pillilaagri tublid ja kannatlikud õpetajad olid Hilma, Jaanus, Üllar, Raido, Julius, Egert ja Mari. Seekord oli osavõtjaid mullustest laagritest vähem, kuid seda intensiivsem oli õppetöö.

Aitäh korraldajatele, õpetajatele, lastele ja Riida talu lahkele pererahvale!

Kuraga Mari

Kihnus rahvaluulet kogumas

21.-28. augustil korraldas Tartu ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakond välitööd Kihnu saarele.

Ekspeditsioonist võttis osa seitse inimest ülikoolist ja kuus inimest Hugo Treffneri gümnaasiumist. Ekspeditsiooni rahastasid Tartu ülikool ja Eesti Kultuurkapital.

Ülikooli rahvas oli Kihnus käinud ka varem – enamik eelmise aasta septembris. Kui toona võtsid tartlasi vastu külm ilm ja soojad inimesed, siis sel korral olid nii ilm kui ka inimesed soojad.

Vaatamata sellele, et mitmeid vanemaid intervjueritavaid oli küsitletud teiste (näiteks murde-) uurijate poolt isegi tänavu suvel, oli suur osa inimesi ikkagi lahelt nõus taas uurijatega vestlema.

Salvestatud materjalid korraldatakse sel sügisel ja antakse üle Eesti Rahvaluule Arhiivile, kust olid laenatud ka kaasas olnud digisalvestid. Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis asuv Eesti Rahvaluule Arhiiv on seesama, kus säilitatakse nii monumentaalseid Jakob Hurda kogusid kui ka näiteks 1939. aastakohamuistenditekogumisvõistluse käigus Kihnust laekunud materjale.

Nende vestluste kohta, mida ei salvestatud, säilib mõningane info osalejate välitööpäevikutes. Eesti Rahvaluule Arhiivi üleantavatele salvestustele ja välitööpäevikutele kehtestame kasutuspiirangud.

Lood elavad edasi

Ekspeditsioonist võtsid osa magistrandid Moon Meier, Ilona Piirimägi, Eda Pomozi ja Lona Päll, üliõpilane Jaan Sudak ning õppejõud Merili Metsvahi ja Pihla Siim.

25. augustist alates intervjuerisid kihnulasi ka viis Hugo Treffneri gümnaasiumi

lõpuklassi õpilast ja nende õpetaja Age Salo.

Mis laadi materjali koguda soovisime?

Olime huvitatud nii rahvajuttudest kui inimeste elulugudest, nii minevikumeenutustest kui ka tänapäeva elu-olust.

Intervjuud olid avatud struktuuriga ja see, millistele teemadele keskenduti, oleneb paljuski nii intervjueritavast kui ka intervjuerijast.

Keda küsitlesime?

Kui eelmisel sügisel toiminud lühiekspeditsioonil valisime uurimisobjektiks

Linaküla ja proovisime külastada võimalikult paljusid peresid, siis sellel aastal olid meie huviorbiidis kõik Kihnu külad, ent me ei seadnud eesmärgiks kõiki de talude läbikäimist.

Selkorralleppisime kokku, milline küsitlajepaar millises suunas läheb ja astusime lihtsalt võõrastesse taluhoovidesse või taludesse sisse ning küsisime, kas me võiks siin intervjuu läbi viia.

Missugust materjali me saime?

Väga paljud olid nõus intervjuuga, veidi vähemad salvestamisega, üsna palju oli ka selliseid inimesi, kes keeldusid pikemast küsitlusest, ent juhatasid meid teistesse taludesse edasi.

Mõned intervjuud, eriti just nooremate inimestega, olid ka eelnevalt kokku lepitud.

Küsitletute hulgas oli rohkem naisi kui mehi. Sageli suunasid mehed meid oma pere naiste juurde, kuigi meestega jutule saades oli kogutud aines alati väga huvitav.

Žanriliselt kuulub meie ko-

gutud ainese hulka nii kohapärimslikku materjali kui ka isikukogemuse lugusid, nii muistendeid ja memoaraate kui ka pajatusi ja anekdote. On põnev, et need rahvajuttude teemad, mis olid Kihnus 1930ndatel populaarsed, elavad edasi tänapäevani.

Nii näiteks mäletatakse siiani Vanakirikut ja räägitakse lugu kellegi leitud rahapaja uuesti maa alla vajumisest vandumise või mingi muu tabu rikkumise tõttu.

Muidugi leidub ka hulgalt uusi teemasid: memoaradid koolimajas ringiliikuvatest kummitustest ja isikukogemuse lood täide läinud unenägudest on ainult mõned näited nendest.

Meestega jutule saades oli kogutud aines alati väga huvitav.

Meelde jääv kihnu pidu

Sel korral saime kogeda ka midagi sellist, mida enamik meist polnud varem kogunud, nimelt

kihnu pidusid.

Osavõtt põhjalikult ettevalmistatud humoorika eeskavaga suvelõpupeost, millega tähistati ka Kihnu rahvamaja juubelit, oli parim viis lõõgastumiseks pärast rahvaluulekoguja teokat töönaalat.

Nii rahvamajas eeskavale järgnenud pidu kui ka järgmisel õhtul Kihnu jõujaamas läbielatud Kihnu Poiste juubel väsimatult ja osavalt tantsu keerutavate kihnlaste ja Kihnu-sõpradega olid suurepäraseid elamused, mis jäävad kauaks meelde.

Aitäh Kihnu koolile, kes meid majutas ja toitis, ning kõigile, kes meile oma suud ja südamed avasid!

Merili Metsvahi,
TÜ teadur

Muljeid PärìMusi folklooripäevalt

6. augustil oli kihnlastel au esineda Tallinnas Raekoja platsil suu- rel laval.

SA Tallinn 2011 korraldas pärimuskultuurile pühenda- tud päeva – PärìMusi. Pealin- na oli kogunenud esinejaid Eesti eri paigust ning ka kül- lalüsiühm Turust.

Meie lendasime peale kor- raliku esindusega – Kihnu- mua ja Kihnu pillilapsed koos! Esinemiseks oli igal rühmal aega 30 minutit, laul- sime ja tantsisime selle aja täis ja küll oleks veel taht- nud. Sellisel suurel laval on ikka uhke tunne esineda küll. Vaatamata vihmasel il- male, oli Raekoja platsis hu- vilisi ja pealtvaatajaid palju.

Õhtul koju tagasi jõudes oli- me väsinud, aga rõõmsad!

Kuraga Mari

Ilus suvine üritus oli! Kell 13 oli ette nähtud meie ülesastumine, kuid enne

seda oli sehkendamist veel küll ja küll. Kuna Mari ja Ree- ne olid pillilastega Ahvena- maalt tulemas, tuli nad sada- mast sleppi võtta. Alatiselliste ürituste puhul tekib küsi- mus, kus ümber riietuda.

Nii et bussis käised selga ja tanud pähe. Väga hea pee- gel on suure bussi esiaken.

Kui Hilma ja Helga pillid sülle võtsid, tulid tantsusam- mud juba iseenesest, olgu et asfalt soe ja pehme. Veel vii- mane kontroll, kas rätikud õi- gesti peas. Kas tanud otse? Kas käised õigesti? Kas past- la pannapaelad õiges rists? Ja siis Raekoja platsile, kellel pill, kel pillikast üle öla.

Kõige suurem mure oli see, et Ahvenamaalt tulnud lap- sed olid väsinud peale suurt sõitu. Aga kõik kulges, keegi ei nurisenud - need lapsed on Hilma juba nii välja õpe- tatud. Kava oli selge - sellis- tel puhkudel peab ta eriti sel- ge olema.

Enne meie kohalejõudmist oli kontserttegevus juba ala- nud.

Alustasid saared: Muhu- maa, Saaremaa, Hiiumaa. Elevust tekitasid saarlased ja hiidlased. Nad kandsid sel- jas aastasadade taguseid esi- nemisriideid. Ajaga pole nen- de rahvariie muutunud.

Kõrvuti muhu kollaste see- likutega lehvitsid ka endised, 200 aastat vanad rahvariied. See annab sellise efekti, et paneb suud maigutama.

Ega meiegi alla ei andnud! Noored naised olid piduli- kus rahvariides, lastel käi- sed ja muu sinna juurde kuu- luv, vanadel naistel oli peas valge tanu, millel oli üll peen- villane rätik.

Lõpuks ometi meie kord! Raekoja platsil hakkas rah- vast hõrenema, sest ähvar- das kindlat vihma.

Kava oli üles seatud pilli- laste repertuaarist. Naistel oli kaks laulu: „Teretuslaul“

ja „Kihnu kivine kallas“. Pil- limeeste lood koos väsinud ahvenalastega olid nagu välja timmitud. Laul ja pilli- mäng toimus laval, aga tant- suks olid kõik, nagu niuhti, põrandal. Tulid meie tant- sud: kalamees, neljapaari, sörmelugu aissa ning kuh- haanuska.

Väga huvitav oli tantsida ki- vide peal, aga välja tuli. Las- te silmad särasid ja tusatu- ju polnud kuskil näha. Suure aplausi said pillilapsed ja ka kõik teised, näiteks Hilma ja Niidu Liisi lugu.

Pärast meid alustas esine- mist ansambel Hoiuspüü Audrust. Vägev, hariv ja tegi- jate poolt hästi ettevalmista- tud üritus oli.

Olgu et selle ürituse nimi oli PÄRÌ MUSI, mis on kihnu keeles KÜSI MUSI või NORI MUSI, meil oli aga õhtuks VÄ- SI MUSI.

Roberti Marta

Ristna sooritas sündmusterohke merereisi Kihnu

10.-14. augustil sooritas Mereväe laev Ristna koos merekaitseliitlastega Kaitseliidu Meredivisjonist ajaloolise merereisi, mille raames külastati Kihnu ja Ruhnu saari.

Ajalooline oli väljasõit selle poolest, et tegemist oli läbi aegade esimese Eesti vabariigi sõjalaeva visiidiga Ruhnu saarele.

Sündmusterohke oli väljasõit selles osas, et lisaks arvukatele plaanilistele harjutustele ja tegevustele avanes meeskonnal mitmel korral võimalus osutada abi reaalses olukorras - neljapäeval osutati mereabi Lohusalu sadama lähisel merehätta sattunud kaatrile, laupäeva varahommikul päästeti Ruhnu naaberkail laeva ja kai vahele vette kukkunud inimene ning vahetult enne koduteele asumist osutati esmaabi ühele minestanud kodanikule.

Väljasõidu esimeseks sihtkohaks oli Kihnu saar, mida Ristna oli juba varem külastanud. Sealjuures samuti esimese Eesti vabariigi sõjalaevana. Kihnus võõrustati kohaliku vallavanema delegatsiooni ning vahetati meresõidu alaseid teadmisi sadama personaliga.

Samuti korraldati avatud laeva üritus, mida külastas ligi 150 huvilist. Teisteseas külastas laeva Kihnu Virve koos perega, kes tervitasid meeskonda Kihnu merelauludega ja kinkisid laevale meenutuseks Kihnu pearäti.

Virve pere laulis meile mitu laulu. Lisaks kinkisid nad laevale Kihnu pearätiku, mille laulu saatel riputasid lipuehte külge.

Laulmise kõrval tutvusid nad põhjalikult laevaga ning jõid messis (meeskonna söögiroom, vaba aja veetmise koht) koos meeskonnaga kohvi.

Ära minnes kallistasid nad

kõiki meeskonnaliikmeid ning kutsusid meid Kihnu vette ikka tagasi.

Ristnat külastas ka Kihnu sadama töökas kollektiiv. Nende kutsel käis osa meeskonna liikmeid praam Amalie pardal kohvitamas ning meresõidualaseid jutte vestlemas, mille teemaks oli eelkõige navigatsioon Kihnu sadama lähisel.

EML Ristna meeskonnale meeldis Kihnus väga - mitmed meist käisid saare peal jalutamas, meil oli ka renditud kaks jalgratast millega kordamööda ringi sõideti ja külastati kauplusi, lennujaama ja muid paiku.

Mina tegin vabal hetkel sporti, jooksin sadamast lennujaama juurde ja tagasi. Osa meeskonna liikmeid käis vabas vahis ka kalal - konksu otsa jäi kümmekond kala.

Lepiku Marge käest ostime kaasa kihnus tehtud leiba, mitu kilo kartuleid ning erinevaid kalatooteid. Neid nautis meeskond terve ülejäänud merereisi.

Samuti istusime kolmekeelset vormidega tema klassikalises külghorviga motikas ning veendusime, et see on

täitsa sobilik sõiduk riigikaitsejatele.

Ristnat külastanud huvilistele pakkus enim huvi laeva juures võõris asuv

23mm pardakahur, kitsas kambüüs, kust toit tuleb läbi õue messi viia ning ilma akendeta roolikamber (kinnine sild).

Lisaks jagati kõikidele huvilistele kaasa Kaitseliidu KaitseKodu ajakirjasid ning Sõdurilehe Kevadtormi eriväljaannet Tormi Hääl.

Meeskonnale pakkus enim elevust Ruhnu sadama sis-

sesõit, mis oli väga kitsas. Lisaks pingestasid olukorda madal süvis, tugev külgtuul ja akvatooriumisisesse jooksev suur laine.

Väljasõidu eesmärgiks olid läbi viia iseseisev mereõppus, mille raames harjutada erinevaid rolle ja protseduure, õppida paremini laeva tundma, laeva kui organisatsiooni efektiivne toimimine ning populariseerida sihtpunktides riigikaitset ja temaga seotud tegevusi ning väärtusi.

Kihnlastel ja ruhnlastel alalised võimalused riigikaitsejatega kohtumiseks puuduvad, sest mõlemal saarel täna riigikaitsega seotud organisatsioonide (Kaitsevägi ja Kaitseliit) esindused puuduvad.

Laevameeskonnas osales väljasõidul 19 liiget, kellest 11 oli Kaitseliidu Meredivisjonist (reservväelased), 6 Mereväest (kaadrikaitsevälased) ja 2 Mereväebaasi ajateenijat.

Kuno Peek,
Ristna komandöri abi

**Külghorviga
motikas on
täitsa sobilik
sõiduk
riigikaitsejatele.**

Malevasuvi lõppes reisiga Vormsile

Augusti alguses sõitsid suvel malevas tööd rüganud õpilased ja juhendajad ekskursioonile Vormsi saarele.

„Äge oli,“ ütles 9. klassis õpiv Klaid. Esimesel päeval tehti saarele tiir peale, kõige enam jäi talle meelde surnuaed, majakas ja üksteisest 5-6 kilomeetri kaugusel asuvad külad. Ühes neist olid kõik majad ühtemoodi rootsi punased.

Klaid jutustas, et õhtul „rentisid“ poisid koolidirektorilt tasuta jalgrattad ja sõitsid ujuma.

Teisel päeval rentisid poisid juba tõsiselt, seekord rolleerid ja tegid nendega saarele uuesti ringi peale.

„Vormsi on Kihnust ikka kõvasti suurem, jalgrattaga andis vändata ning isegi rolleriga sõitsime sadamasse tükk aega,“ rääkis Klaid.

„Kui sul seal mõnd mootoriga liikurit ei ole, jäädki

Foto: Egje Laos

ühest kohast teise minema.“ Kohalikke inimesi kohati vähe, vaid koolidirektorit ja kohalikke poisse, kellega õhtul palli mängiti. Klaidi arvates on Kihnu Vormsist ikka kõvasti ilusam.

5. klassi Kevini jaoks jäi kõige eredamalt meelde ujuma-

minek, mil nelja kilomeetri asemel läbiti jalgsi 10 kilomeetrit, sest poisid ei kuulunud hoolega, kui neile teed juhutati. Seetõttu sai ujuda umbes 15 minutit, sest väljas hakkas juba pimedaks minema.

„Me möödusime ühest hun-

dikoerast, kahest taksikoerast, rotweilerist ja bernhardiiniist,“ jutustas poiss. Rotweiler oli hirmus kuri ning Kevin ja Raigoga olid hirmul, et koer murrab aiast läbi.

„Jooksime ära ega vaadanud ta poole ning ronisime õunapuu otsa,“ rääkis Kevin. Üle aia koer siiski ei pääsenud ja poisid said oma teekonda jätkata.

Ka Kevinile jäi enam meelde surnuaed, kus olid kivist ümmargused ristid, ja kirik oma võimsa oreliga. Samuti olid vahvad randa ehitatud kivist tornid. Koduse tunde tekitas, et Vormsile sõidutas kihnlasi parvlaev Reet, kus tööl palju Kihnu inimesi.

„Vormsi on palju suurem saar, aga seal elab vähem inimesi. Kõik on puhas mets ning selliseid rahvamasse ei ole, nagu meil on,“ rääkis Kevin. Imestama pani teda, et suures koolimajas õpib vaid üheksa last.

Anu Saare

Algajad tegid arvutiga tutvust

Kui koolilapsed veel viimaseid puhkusepäevi nautisid, kogunesid Kihnu kooli teist sorti õpilased - SA Vaata Maailma korraldas algajatele arvutikurse, kus sai õppida arvutikasutamise algtõdesid ja interneti kasutamist.

„Vägev värk! Mina võiksin juba koju minna. Mina mõistan juba selle masinaga kirjutada ja kõik kirjavahemärgid on selged,“ naeris Roberti Marta vahetunnile tulles.

Enne kursusele tulekut oskas ta arvutit avada ning horoskoopi vaadata, aga pärast õppimist loodab ta juba nii osav olla, et saab mälestusi ja laule kirja panna, mida ta seni kaustikusse kirjutas.

„Käsi väsib ära ega kirjuta enam nii ilusasti, arvutiga oleks lihtsam,“ lausus ta. Marta loodab ka selgeks saada internetipanga kasutamise, et lihtsam makse maksta.

Ka Oru Vilma ja Lehise Lei-

da leiavad, et internetikasutamine teeks elu hõlpsamaks – mõnus oleks ajalehti lugeda, ilmateadet vaadata või aiandusuudiseid ja retsepte otsida.

Turu Malle aga ehk arvutikasutamise algkursust ei vajanukski, sest kaheksa aastat eest kasutas ta seda oma igapäevatoos. „Vahepeal on palju muutunud, mis on vaja meelde tuletada, aga trükkimine on käpas, samuti pangas maksude maksmine,“ rääkis ta. Samuti suhtles ta arvuti abil Austraalias tööl käinud Jannoga ning lapsed tegid talle ka facebooki konto, mida ta küll ei kasuta.

Kihnu Kooli arvutiõpetaja Toomas Rämmani sõnul on õpilased tublid, kuigi klaviatuuri selgeks saamine ei lähe sugugi lihtsalt. „Kui tähti üles ei leia, ei saa ju edasi minna,“ on ta järjekindel.

Õppijad kiidavad Toomast,

kes vajadusel mitu korda rahulikult selgitusi jagab. Suurim probleem on paljudel, et kodus ei ole arvutit ega interneti ning õpitu võib ununeda. „Ainuke häda, et hiir kipub ringi jooksuma,“ naeris Marta.

SA Vaata Maailma juhataja Kristi Kivila sõnul on huvi tasuta arvutikoolituse vastu väga suur ja koolitused jätkuvad kindlasti, järgmisel korral juba edasijõudnutele.

Samuti luuakse Kihnus arvutiklubi, et inimesed saaksid ka edaspidi nõu küsida, kui kodus hätta jäävad ega mäleta, mis täpselt tegema peab.

Tema sõnul on väga tähtis, et rohkem inimesi selle nii vajaliku oskuse omandaksid jaloodetavastikasutavad õppurid arvutit ka edaspidi.

„Järgmisel korral ootan teid juba edasijõudnute gruppi,“ ütles Toomas Rämman oma õpilastele lahu-

des. „Me peame vahepeal suvetööle jääma,“ ütlesid naised vastuseks

Samuti kingib SA Vaata Maailma Kihnu rahvamaja internetipunktile projekti „Uus algus“ raames neli arvutit, mis Eesti ettevõtte on annetanud ja mis Vaata Maailma on korda teinud.

Kihnu rahvamaja on 2011. aastal esimene koht, kuhu Vaata Maailma arvutid toimetatakse.

Tegu on Vaata Maailma, EMT ja Elioni 2009. aasta kevadel algatatud inimeste interneti kaasamise projektiga, mille eesmärgiks on seadud anda kolme aastaga tasuta arvutialane alg- ja täiendussõpe 100 000 inimesele.

Eelmisel õppeaastal osales Euroopa Regionaalarengu fondi toel Vaata Maailma koolitustel 54 000 inimest, käesoleval aastal on sihtkoolitada 10 000 inimest.

Anu Saare

JUULI-AUGUST VALLAVALITSUSES

◆ MTÜ-le Kihnu Mere Selts väljastati ehitusluba 1,5x1,5 meetri suuruse välikaardi püstitamiseks Linaküla küla Kooli katastriüksusele ja 3x3 meetri suuruse välikaardi püstitamiseks Lemsi küla Muuli katastriüksusele;

◆ Tunnistati nurjunuks Saeveski kinnistust maa-ala suurusega 1450 m² ja sellel asuva Saeveski hoone rendile andmiseks korraldatud eelläbirääkimistega pakkumine;

◆ Võeti vastu Kihnu valla Lemsi küla Liivaku detailplaneering;

◆ Valdo Umbile väljastati kasutusluba puurkaevu kasutamiseks kaevuna Sääre küla Tolli katastriüksusel;

◆ Valdo Umbile väljastati kasutusload rajatud piirdekraavide kasutamiseks kuiven-dusrajatistena Sääre küla Tolli ja Kõrkja katastriüksustel;

◆ Viive Leholale väljastati projekteerimise tingimused keldri püstitamiseks Rootsiküla küla Sepa katastriüksusele;

◆ Rahuldati hajaasustuse veeprogrammi 2011. a taotlusvooru taotlused. Tingimusli-kult rahuldati 7 taotleja ja nende kaastaotle-jate taotlused ning täielikult rahuldati taot-lus ühel juhul;

◆ AS-le Kihnurand väljastati projekteerimi-se tingimused kanalisatsioonirajatise pro-jekteerimiseks Sääre küla Kurase ja Kura-se-Kraavi katastriüksustele;

◆ Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ-le väljastati ehitusload Mäeotsa, Mõmmina ning Niine-mäe ja Pärnamõisa kinnistute elektriliitumi-sehitiste rajamiseks;

◆ Tunnistati nurjunuks lihtmenetlusega riigihange „Kihnu valla teede mustkatte ehi-

tus“;

◆ Kuulutati uuesti välja lihtmenetlusega riigihange „Mustkatte ehitus“;

◆ Kihnu vallale väljastati projekteerimise tingimused omapuhasti projekteerimiseks Linaküla küla Kooli katastriüksusele;

◆ Lihtmenetlusega riigihanke „Mustkatte ehitus“ edukaks pakkumuseks tunnistati OÜ Üle pakkumus;

◆ Tunnistati nurjunuks lihtmenetlusega riigihange „Uusmaja korter 8 omanikujäre-levalve“;

◆ Mihkel Leasele väljastati kirjalik nõuso-lek kaevu tehnosüsteemide muutmiseks Li-naküla küla Soometsa katastriüksusel;

◆ Saima Klaasile väljastati kirjalik nõuso-lek võrkaedade püstitamiseks Rootsiküla küla Lamendi ja Jässu katastriüksustele;

◆ Kihnu vallale väljastati kirjalik nõusolek kohtpuhasti tehnosüsteemide muutmiseks Linaküla küla Kooli katastriüksusel;

◆ MTÜ-le Kihnu Mere Selts ja OÜ-le Kihnu Poisid anti luba korraldada 27.-28. augustil 2011 Kihnu Jõujaamas ja selle mereäärsel alal ansambli Kihnu Poisid Juubelikontsert ja Muinastulede öö;

◆ Kihnu Majanduse OÜ-le anti viieks aas-taks tasuta kasutusse osa Lemsi küla Sae-veski kinnistust ning sellel asuv Saeveski hoone;

◆ Muudeti Kihnu Vallavalitsuse 16.02.2011. a korraldust nr 23;

◆ Kooli puhasti omanikujärelevalve teos-tajaks valiti Serinus OÜ;

◆ Kooli puhasti ehitajaks valiti Kihnu Ma-janduse OÜ.

AUGUST VALLAVOLIKOGUS

◆ Määrati Salme Lillesele, Jaan Saarele ja Leida Liidemaale kuuluva katastriüksuse jagamisel moodustatud maaüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed;

◆ Otsustati taotleda Kihnu valla munit-sipaalomandisse Rootsiküla küla Randli maa;

◆ Seati puurkaevu ja veetorustiku servi-tuut Kihnu vallale kuuluvale Sääre küla Val-lakao katastriüksusele puurkaevust vee saamiseks ja veetorustiku tulumiskohustu-se tekkimiseks;

◆ Seati veetorustiku servituut Kihnu valla-

le kuuluvale Haigla-Lõpe-Vanarahvamaja tee katastriüksusele veetorustiku tulumis-kohustuse tekkimiseks;

◆ Seati isiklik kasutusõigus Lemsi küla Sa-damakao ja Kivilaeva katastriüksustele Sa-damakao puurkaevust vee saamiseks ja veetorustiku tulumiskohustuse tekkimi-seks;

◆ Kihnu Vallavolikogu aseesimeheks valiti Valdo Palu;

◆ Kihnu Vallavolikogu majanduskomisjoni esimeheks valiti Valdo Palu.

Sotsiaalnõunik Ene Laine on
puhkusel kuni 9.septembrini.

18. septembril kontrollivad koolimajas
laste ja täiskasvanute silmi
Eagle Visioni silmaarstid.

Aita tunnustada

◆ Kihnu vallavalitsus kuulu-tab välja konkursi „Aastad täis sära ja väärikust“, et tunnustada neid, kes on 2010 – 2011 panustanud eakate elu väärikamaks ja aktiivsemaks muutmisel Kih-nu vallas.

Konkursile ootame osale-ma tegusid, mis on eakate elu ergutanud ja paremaks muutnud ja seda ajavahemi-kul 2010-2011.

Esitamiseks sobivad näi-teks põneva eakatele suuna-tud ürituse korraldamine, sportimis- või suhtlemisvõi-maluse loomine, kooskäimis-koha rajamine, traditsiooni algatamine, abivahendi val-mistamine jne.

Vahva teo või hobi võivad konkursile esitada nii tegijad ise kui nende tuttavad, pere-liikmed, ühendus, organisat-sioon jt.

Oluline on meeles pidada, et konkursil ei võistle mitte need inimesed, vaid nende TEGU! Oodatud on nii suu-red kui väikesed teod!

Anname välja ka „Kihnu Ka-ruohaka“ tiitli, et saada in-fot tegudest või puudujää-kidest, mis puudutavad ea-kaid inimesi ja mis on teeni-nud eakate kriitika ja terava tähelepanu. Märksõnaks tu-leb sel juhul lisada „Karuo-hakas“

Konkursi parimaid tegusid premeeritakse 1. oktoobril 2011 Kihnu Rahvamajas toi-muval rahvusvahelist eaka-te päeva tähistaval üritusel. Samuti esitatakse parimad teod samanimelisele üleriigi-lisele konkursile.

Konkursil osalemiseks tu-leb saata huvitava teo või te-gevuse kirjeldus e-mailile: sekretar@kihnu.ee või pos-tiaadressile: Kihnu vallavalit-sus, 88003 Linaküla küla, Kih-nu vald, Pärnumaa.

Kirjelduse pikkus maksi-maalselt 1 A4 lehekülj. Juur-de võib lisada ka 1 – 3 kirjel-davat fotot. Kindlasti ka esi-taja kontaktandmed!

Tähtaeg kirjelduse saatmi-seks on 12. september 2011.

Kihnu vallavalitsus

Veel kord Kihnu laidude kaitsealaga

algus eelmises Kihnu Lehes.

Vallavalitsuse seisukoht

Vallavalitsus on kaitse-eeskirja 16. juuni redaktsiooni läbi vaadanud ja kalurite nõudmisel tehtud parandused heks kiitnud.

Kui 25. mail toimunud avalikul arutelul oli kaalumisel ka variant, et peatada kaitse-eeskirja menetlus kuni kaitsekorralduskava eelnõu valmimiseni, siis täna vallavalitsus seda mõtet ei toeta, sest:

1. kaitse-eeskiri on viidud vastavusse kalurite nõudmistega;

2. täna kehtiv viigerhülge püsielupaiga sihtkaitsevöönd, milles ei tohi viibida 15. veebruarist 14. novembrini, on suurem kui kaitse-eeskirjaga kehtestatud ning hõlmab ka ala, kust paatidega läbi sõidetakse. See tähendab, et igaüks, kes sellest alast läbi sõidab, rikub õiguskorda ja teda võib karistada.

Uue kaitse-eeskirja kehtestamisega sihtkaitsevöönd väheneb ning õigusrikkumised lõpevad, sellega kaob võimalus karistada kalurit harjumuspärase tavalise käitumise eest;

3. koiodega seotut on võimalik edasi arutada ja läbi rääkida ka edaspidi, nii kaitsekorralduskava koostamise ajal kui ka üldplaneeringu koostamise ajal.

Eelmise punktis märgitud kaluritele vajaliku õiguskindluse tagamine on hetkel kaalukam.

Linnununade korjamisest

“.../Ning kui paadi küljooksis kaldakruusa, olid Ennul üksnes äriplaanid peas. Paat üles, toed alla ning kohe karmesti prohvestele, nende konnakudu ja vaeravarvaste uurijatele, kalu müütama!

/.../ Ning niiviisi täis lootusi sammusid Külaseo vennad

kolmekesi – Joss kalakotiga ees, Juuljus mütsis totutava siili-isandaga järel, Enn õngekasti ja selle nõõride alla peidetud munadega kõigelpus – looduseuurijate peastaabi, endise Ruusna krahvide kahekorruselise puust härrastemaja poole.

Jõudnud vana mõisa viinaköögiini, kus kiviaedade ja vahtratega ääristatud varjulise puistee allgas, ütles Enn eessammuvatele vendadele: “Laseme siili lahti! Hakka- vad veel pärima, et kus ja mismoodi.”

“M ü ü m e prohvektorile maha!” leidis Joss lahenduse. Kuid teised pidasid seda äri kahtlaseks. Juhtud jutus poole sõnaga väaratama, tuleb kogemata kombel muna- de lugu välja.

Hakka veel trahvi maksuma, sest merelindude pesadest munade võtmine käis juba teist-kolmat aastat keelu alla.

/.../ Siin asunikud rukkipõldude vahel tuli neile vana professor oma hommikuse jalutuskäigul vastu. /.../ ta silmad olid läinud kõige vanema poisi rinna ees ripuvale õngekastile.

Enn märkas seda, kehtis parema käe petteliigutusega sallinäru, millega kast üle õla oli seotud, samal ajal kui vasaku käega kastis olevat niisket õngenõõrihunnikut omast arust tähelepandamatult sätis. Kuid oli juba hilja.

Professor astus ta juurde, kergitas tüseda põidla ja hoolitsetud esimese sõrmega pisut õngenõõre, mille alt vaera suured hallikasvalged munad juba selgesti paistma hakkasid.

“Hmm ...”

Siis võttis ta ühe muna pihku, vaatas vastu päikest, lokutas kõrva ääres, nagu poisidki hommikul olid loksutanud, hoidis pisut aega oma

peos ja pani lõpuks kasti tagasi.

“Hea raha eest saab kõik ...!?” Mis sa, naaskel, siis vaerale ta munade eest maksid?”

“Siil oleks kõik munad ära söönud, oli teine munad pesast juba välja veeretanud. Me tõime siili ära – mitu muna on pesas alles.” /.../

Nüüd võttis Enn kui õise siililoo otseselt peltnägija ja kaasategija asjaoluseltgitamise enda peale. /.../ Kahest munast, mis siil oli pesast välja veeretanud, pidi Ennu suus kord juba

kaheksa saama, aga ta jõudis enne väljaütlemist, siili süü neljale kahandada, mis ehk usutavam tundus. Üldse oli siili osa raske nii rääkida, et professor oleks kogu lugu uskuma jäänud.

“Aga mis loom see oli, kes siia teie õngekasti üheksa muna munes?”

“Kuidas neist neljast “siilimunast” siin kastis järsku üheksa sai?”

Sellele küsimusele jäid kõik kolm venda vastuse võlgu. Enn tänas mõttes õnne, et Ailile määratud muna, millest ka vennad ei teadnud, oli alles paadi kapis ja jäi nii loost välja.

“Vaeras muneb oma pesasse mune juurde,” oli ainus, mis Joss teadusmehelohutamiseks öelda oskas.

“Noh, munebki juurde, aga ta ei jõua neid enam välja haududa.”

“Miks ei jõua! Siili pole segamas!” sai Joss julgust.

Kui hommik oleks olnud vähem kaunis ja härra professori enestunne vähem ülev, oleks ta kulm ehk rakselt kortsu tõmbunud. Täna aga, hoolimata oma looduse ja

lindude-armastusest, leidis ta vabandusi, et mitte noorte pesaröövlitega sekeldama hakata. /.../”

Need on katked Aadu Hindi romaani “Tuuline rand” IV osa I peatükist, mille tegevus toimub Eesti Vabariigi algusaastail Saaremaal.

Kuidas ja miks Kaugatoma rannaküla lähedasel laiul vaeras oma munadest ilma jäi ja mis süü selles siilil oli, võib igaüks ise romaanist lugeda.

Oluline on, et merelindude munade korjamine oli keelatud ja karistatav juba Eesti Vabariigi algusaastail Eesti oma seaduste alusel.

2004. aastal astus Eesti rõõmsalt Euroopa Liitu. Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta käsitleb kõikide looduslikult esinevate linnuliikide kaitset ning hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kehtestab nende kasutamise eeskirjad.

Direktiivi kohaldatakse lindude, nende munade, pesade ja elupaikade suhtes (artikkel 1).

Artikkel 5 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid kõikide looduslikult esinevate linnuliikide üldise kaitseüsteemi loomiseks, keelates eelkõige:

a) tahtliku tapmise või püüdmise mis tahes viisil;
b) pesade ja munade tahtliku hävitamise või kahjustamise või pesade

kõrvaldamise;

c) linnununade korjamise loodusest ja munade või tühjade koorte hoidmise;
d) lindude tahtliku häirimise, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, niivõrd kui selline häirimine on direktiivi eesmärkide seisukohalt oluline;

e) nende linnuliikide isendi- te pidamise, mille jahtimine

Aga mis loom see oli, kes siia teie õngekasti üheksa muna munes.

seonduvast

ja püüdmise on keelatud. Seda kõike ka väljaspool kaitsealasid.

Ka looduskaitseseaduse paragrahvi 55 lõike 61 kohaselt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine, välja arvatud elanikkonna ohutuse huvides; lennuohutuse huvides; kui see on vajalik oluliste põllumajanduskultuuride või põllumajandusloomade, kalaksvatuse või muu olulise vara kahjustamise vältimiseks või õppe- või teadusotstarbel.

Samuti on keelatud lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, välja arvatud juhul kui lindohustab otsestelt inimese elu või tervist ja rünnakut ei ole võimalik teisti vältida või tõrjuda.

Seega ei sätesta Kihnu laidude looduskaitseala kaitse-eeskiri uusi piiranguid linnumunade korjamisele, need piirangud on ammugi olemas juba Euroopa Liidu linnudirektiivis ja looduskaitseseaduses.

Samas, eks nende munade korjamisega ole samuti nagu õunaraksus käimisega ...

Vetoõigusest

Toomas Pajula kinnitab, et Euroopa Liidu seadused näevad ette, et vallavalitsusel on täielik õigus panna veto peale seadustele, mis rahva tahet ei arvesta. Tegelikult see päris nii ei ole.

28.09.1994. a Riigikogu poolt ratifitseeritud "Euroopa kohaliku omavalitsuse harta" artikkel 3 punkt 1 kohaselt tähendab kohalik omavalitsus kohalike võimuorganite õigust ja võimet seaduse piires ja kohalike elanike huvides korraldada ja juhtida valdavat osa nen-

de vastutusalasse kuuluvast ühiskonnaelust.

Sama artikli 2. punkt ütleb: "Seda õigust kasutavad salajase, otsese, ühetaolise ja üldise hääletamise teel vabalt valitud esinduskogu liikmed. Esinduskogul võivad olla talle aru andvad täitevorganid.

See säte ei tohi mingil moel mõjutada kodanike võimalust pöörduda esinduskogu poole, kasutades referendumeid ja teisi otseseid kodanikuosaluse vorme, kui need on seadusega lubatud."

Harta artikkel 4 sätestab kohaliku omavalitsuse pädevuse:

1. Kohaliku omavalitsuse üksuste põhivolitused ja -kohustused määratakse kindlaks põhiseaduse või muu seadusega. Need sätted ei välista aga kohaliku omavalitsuse üksustele erivolituste ja -kohustuste omistamist vastavuses

seadusega.

2. Kohaliku omavalitsuse üksustel on täielik vabadus seadusega lubatud piires rakendada oma initsiatiivi igas valdkonnas, mis ei jää väljapoole nende pädevust ega ole määratud täitmiseks mõnele teisele haldusorganile.

3. Avalikke kohustusi täidavad üldjuhul eelistatavalt kodanikule kõige lähemal seisvad haldusorganid.

Kohustuste määramine mõnele teisele haldusorganile peab olema õigustatud, võttes arvesse ülesande ulatust ja iseloomu ning tõhususe ja säästlikkuse nõudeid.

4. Kohaliku omavalitsuse üksustele antud volitused on tavaliselt täieulatuslikud ja ainuõiguslikud.

Ükski teine kesk- või piir-

kondlik haldusorgan ei tohi neid kahjustada ega piirata, välja arvatud seadusega ettenähtud korras.

5. Kui kesk- või piirkondlik haldusorgan delegerib volitused kohaliku omavalitsuse üksusele, peab viimasel olema õigus võimaluse piires kohandada nende rakendamist kohalikele oludele.

6. Kohaliku omavalitsuse üksustega konsulteeritakse õigel ajal ja sobival viisil kõigi neid otseselt puudutavate küsimuste planeerimisel ja otsustamisel nii palju kui võimalik.

Kusagil ei ole sätestatud omavalitsuse vetoõigust. Sätestatud on omavalitsuse õigus ja kohustus tegutseda seaduse alusel.

Samamoodi on seaduse reservatsiooni nõue sätestatud Eesti Vabariigi põhiseaduses, mille paragrahv 154 esimene lause ütleb: "Kõiki kohaliku elu küsimusi otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused, kes tegutsevad seaduse alusel iseseisvalt", ning kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses.

Viimase paragrahvi 2 lõige 1 ütleb: "Kohalik omavalitsus on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse – valla või linna – demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi."

Seadusi võtab vastu meie endi valitud riigikogu. Kui riigikogu kehtestab meile seadusega piiranguid, siis oleme seda ise tahtnud. Ja kui see ei ole päris meie tahe, siis tuleb järgmistel valimistel tõsiselt mõelda, kelle poolt hääletada.

Enno Kaare,
vallavalitsuse nõunik

Kihnu ja Manija soovitati lisada üleujutusohuga alade hulka

◆ Üleujutusohuga seotud riskide hinnangule tulnud ettepanekutes soovitati kaheksa senise riskipiirkonna hulka lisada veel ka Kihnu ja Manija saared ning Nasva alevik.

Veebruaris valmis üleujutusohuga seotud riskide esialgne hinnang, mis kaardistas Eestis asetleidnud üleujutused, eristas neist olulised ning määras üleujutusohuga seotud olulisemad riskipiirkonnad.

Hinnangule sai avalikul väljapanekul esitada ettepanekuid selle muutmiseks. Keskkonnaministeeriumi veeosakonna spetsialisti Agne Aruväli teatas, et kokku saadeti 13 ettepanekut erinevate linnade, omavalitsuste, maakondade ja ametkondade poolt.

Lisaks tehti mitmeid ettepanekuid töö sisu täiendamiseks, nagu näiteks tuleks hinnangusse juurde lisada ohupiirkonnas olevate oluliste keskkonnanahutlike objektide nimistust.

Keskkonnaministeerium vaatab ettepanekud üle, vastab neile kahe kuu jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist ja teeb vajalikud muudatused töös hiljemalt 22. detsembriks.

Üleujutuste riskijuhtimise eesmärgiks on vähendada üleujutuste esinemise tõenäosust ja nende mõju.

Riskide maandamine peab aga hõlmama kaitset üleujutuste eest, valmisolekut üleujutusteks, üleujutuste prognoosimist ja varajase hoiatuse süsteeme.

BNS

Kihnu ehituskunsti minevik, olevik, tulevik

Kas sina, Kihnu ja Manija püsielanik või kinnistuomanik, ka tead, et veel kolm inimpõlve tagasi võis igas õues näha siinse omapärase ehituskunsti eredaid näiteid?

Viiskümmend aastat tagasi oli pea igas külas püsti veel mõni rehielamu, kus sai uudistada esivanemate loomingu. Kolhoosiajal kasvas inimeste jõukus koos tahtmisega saada endale paremaid, mandrile sarnaseid elutingimusi.

Roogkatustega ning roogudega kaetud seintega madalate rehielamute asemele kerkisid palju suuremate aken-dega, eterniitkatustega, tuulekodadega elamud. Ka kõrvalhooned ehitati uued, sest mootorrattad, autod ning traktoridki vajasisid katusealuseid.

Kui Muhumaal on säilinud kohalike meistrite kiviehitisi alates 13. sajandist, siis Kihnu ja Manija vanimad hooned (kirik ja koolimaja Kihnus, Pootsi mõisa saarevahi elamu Manijas) on pärit 19.sajandist.

On ju puithoonete eluiga kordades lühem ning sestap pole Kihnus ega Manijal enam alles eluhooneid, mis jutustaks siin valitsenud ehitusstiili.

Sepa talu sepikoda, mõned aidad siin-seal ning muinsuskaitse alla võetud Laose rehielamu annavad õrna ettekujutuse olnust. Kuna aga neil on roogkatuste asemel eterniit, siis jääb mulje poolikuks.

Milline oli siis külapilt sadakond aastat tagasi ning millised ehitusvõtted tegid Kihnu meistrite loomingu unikaalseks?

Sa saad seda teada, kui tulled konverentsile „Kihnu ehituskunsti traditsioonid ja tulevik“, mis toimub 1. oktoobril Manija saarekeskuses ning 2. oktoobril Kihnu rah-

Selline nägi välja Lääne elumaja koos kõrvalhoonetega 1950-ndate aastate alguses. Roog kattis nii palkmajade seinu kui katust. Foto ERMi kogust.

vamajas.

Peaettekande teeb Eesti Rahva Muuseumi vanemteadur Piret Õunapuu, kes ERMi kogudes oleva pildimaterjali, joonistuste ning kirjelduste abil loob ülevaate kihnapärasest taluarhitektuurist.

Et kihnu ehituskunsti pole süstemaatiliselt uuritud, siis pole ka muuseumi kogud selles osas väga täiuslikud.

Kaasa on lubanud lüüa Maie Aav Kihnu muuseumi fotokoguga ning tahan siinkohal paluda, et kihnlased vaataks üle oma pildialbumid ning tooks vanu ülevõtteid endistest ehitistest Maiele juba enne konverentsi.

Eesti vabaõhumuuseumist on lubanud tulla esinema taluarhitektuuri spetsialistid Elo Lutsepa juhtimisel. Võrdluseks Kihnu pärandiga on eeskavas põhjalik pildirida Muhu ehituskunstnike loomingu ja traditsioonide jätkumisest, selle kannavad ette vabaõhumuuseumi teadusdirektor Heiki Pärdis ning allakirjutanu.

Konverentsile on kutsutud

ka tosikond Eesti tuntud arhitekti, kes viimastel aastakümnetel on projekteerinud nii Kihnu kui Manijale unikaalseid hooned. Olgu tuntuimatest nimedest mainitud Ike Volkov, Jaak Huimerind, Toomas Rein, Leonhard Lapin, Vilen Künnapu, Jaak-Adam Loo-veer jt.

Täna Eesti arhitektuuri kaptenitelt ootame elavat mõttevahetust teemal „Kuidas sobitada traditsioone tänapäevaste ehituskunstnike unikaalsete ideedega?“

Ja veel, konverentsi eesmärgiks pole kindlasti mitte seada uusi piiranguid ja kitsendusi inimese soovile elada just sellises majas, mida tema hing kõige enam ihkab ning omada sellist koduõue, kus ta end kõige õnnelikuma tunneb. Elame ju vabas Eestis ning tahame olla vabad inimesed!

Pigem seame me arutelu eesmärgiks Kihnu ja Manija kinnistuomanike teavitamise sellest, millist hoonestust pidasid esivanemad ratsionaalseks ja samas ka ilusaks, ar-

vestades meie küllaltki karmi kliimat.

Tahame kutsuda nii Kihnu kui Manija elanikke koostööle eesti parimate arhitektidega, et saavutada võimalikult hea, 21. sajandile vastav elukeskkond.

Äkki õnnestub just ühistöös tunnustatud ehituskunstnikega vältida kataloogimajade sissetungi, mis näiteks Lahe-maa rahvuspargis on juba hävitanud ühe rannaküla omapära ning muudaks üksluiseks ka Kihnu ning Manija.

Niisiis – konverents „Kihnu ehituskunsti traditsioonid ning tulevik“, mida toetab Kultuurkapital ning mille korraldab Kihnu Kultuuri Instituut koostöös Kihnu vallaga, leiab aset Manija saarekeskuses laupäeval, 1. oktoobril kell 17.30–21.00 ja Kihnu rahvamajas pühapäeval, 2. oktoobril kell 11-15.00.

Igaüks on teretunud ning väga oodatud!

Mark Soosaar,
Kihnu Kultuuri Instituudi
nõukogu esimees

Uuring, mis tahab muuta maailma

Augustis algab kõige laiaulatuslikum täiskasvanute oskusi mõõtev uuring, mis maailmas seni tehtud.

Eesti jaoks on see uuring esmakordne ja samas ka suurim isikuuuring, mis statistikaamet on läbi viinud. TEAN ja OSKAN uurib 25 riigis, kuidas 16-65 aastaste inimeste haridus, töökogemus ja tehnoloogiasus mõjutavad nende elu, kui head on inimeste oskused ning kuidas oskuste taset hoida ja tõsta. Eestis saavad kaheksa kuu jooksul kutse uuringus osalemiseks 13000 inimest. Kihnu vallas on osalejaid 8.

Eriline ja huvitav

TEAN ja OSKAN uuringut ei tee eriliseks mitte ainult tema suurus: osalevate riikide ja inimeste arv, vaid ka see, et varem pole täiskasvanute oskusi arvuti abil uuritud. Kaasaegsed igapäevaelus ette tulevad ülesanded, mis nõuavad probleemide lahendamist internetis, teevad uuringus osalemise ka vastajale põnevaks. Ülesanneteks on nt raamatu otsing elektroonsest kataloogist, vajaliku info leidmine spordivõistluse kohta, koosolekuaja broneerimine, hindade võrdlemine jne. Kui vastaja pole varem arvutit kasutanud või tunneb ennast seejuures ebakindlalt, siis saab

ülesandeid lahendada paberil. Küsimustele saab vastata nii eesti kui vene keeles.

Oskused ja haridus

Möödunud aasta suvel viidi läbi sama uuringu prooviküsitlus, mis näitas, et oskuste mõõtmine annab haridustaseme kõrval olulist lisateavet ennustamiseks erinevaid majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi nii riigisiselt kui riikide vahel. Näiteks on riigiti erinev see, kui võrd väärtustatakse palga maksmisel oskusi, kui võrd haridust. Ja kuigi muude teguritega võrreldes (vanemate sotsiaal-majanduslik staatus, vanus, koolitused) ennustavad koolis käidud aastad oskuste taset kõige paremini, väheneb see seos vanuse kasvades nullilähedaseks. Vanemate inimeste puhul sõltuvad nende oskused ilmselgelt enam tehtud tööst ja muust elukogemusest ning koolitustest. Need on vaid mõned näited vastustest, mida antud uuring võimaldab anda. Mitterepresentatiivsete valimite ja katsetamisjärgu uurimisvahendite tõttu ei saa prooviküsitluse tulemuste põhjal teha usaldusväärseid järeldusi. Tuleb oodata lõplikke tulemusi, mis valmivad 2 aasta pärast.

Naabrist parem?

Ehkki küsimusi, millele an-

tud uuring vastata võimaldab on sadu, on neist kõige põletavam kindlasti, mis „kohta“ me riikidevahelises võrdluses saame - kui targad me siis ikkagi oleme. Kuna meil on head PISA tulemused, üsna kõrge keskmine haridustase võrreldes paljude riikidega ning viimastel aastatel on kasvanud ka osalus täiskasvanute koolituses, siis võiks ju loota häid tulemusi ka selles uuringus. Samas on meil kõrge töötus ja paljud inimesed töötavad ametikohtadel, milles nad ei saa oma omandatud haridust kasutada – see aga tähendab, et omandatud oskused käivad alla. Seega on meie „kohta“ väga raske ennustada. Olulisem siiski kui pinget, on antud uuringu puhul õppetunnid selle kohta, kuidas oskusi arendada, kellele ja milliseid koolitusi pakuda, kuidas haridussüsteemi efektiivsemaks muuta.

Praktiline

Eestis on oma valmisolekut uuringutulemusi poliitika kujundamises arvestada näidanud 3 uuringu nõukokku kuuluvat ministeeriumi: haridus- ja teadusministeerium, sotsiaalministeerium ning majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, lisaks riigikantselei, täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon Andras, Kutsekoda jt. Seega panustavad kõik vas-

tajad veidi ka sellesse, et muuta meie laste haridus, meie kõigi koolitusvõimalused ja laiemalt meie riigi tulevik veidi paremaks.

13000 vastajat

On liiga kallis ja ajamuhukas küsitleda kõiki Eesti täiskasvanuid. Seetõttu kasutame me statistilisi meetodeid, et valida välja esinduslik juhuvalim. Sellises valimis esindab iga inimene ligi sadat endasarnast. Kuid ainult inimesed, kes on sattunud valimisse, võivad uuringus osaleda. Seetõttu ei saa valimisse sattunud inimesi asendada. Kõigile vastajatele saadetakse koju kiri palvega osaleda. On väga oluline, et kõik kirja saajad leiaksid aega küsimustele vastata. Vastajatele on ette nähtud ka kingitus.

TEAN ja OSKAN rahvusvaheline nimi on PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences) ning see on osa OECD oskuste strateegiast. Eestis viib uuringut läbi haridus- ja teadusministeerium koostöös statistikaametiga, seda finantseerib Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi PIAAC-Eesti raames.

Aune Valk

Kihnu vallas viivad uuringut läbi statistikaameti küsitlejad Eve Rohla ja Jane Vain

Rahvaloenduseks hakatakse töötajaid otsima

◆ Statistikaamet palkab 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse läbiviimiseks üle 2400 inimese. Suuremahulised värbamiskonkursid kuulutatakse välja sügisel.

Eestis toimub rahva ja eluruumide loendus tänavu 31. detsembrist järgmise aasta 31. märtsini.

Kuigi esmakordselt on võimalik inimestel täita rahvaloenduse loendusküsimustik ise interneti teel, tuleb suur osa elanikkonnast kü-

sitleda endiselt rahvaloendajate abiga. Kokku on statistikaametil loenduse läbiviimiseks plaanis värvata üle 2400 inimese: 2200 rahvaloendajat (sh 200 ooteajal loendajat), 132 piirkonnajuhiti ja 90 andmetöötluse operaatorit.

Huvist töötada rahvaloendusel saab märku anda www.REL2011.ee rubriigis „Vabad töökohad“.

Veebivormil saab märkida huvipakkuvat töökoha, töö-

piirkonna ja enda kontaktandmed. Konkursi

väljakuulutamisel saadetakse registreerunutele e-posti teel meeldetuletus. Samast leiab ka töökohtade täpsemad kirjeldused ja töökonkursside väljakuulutamise ajad. Praeguseks on end tööhuvilisena pannud kirja juba üle 3900 inimese.

2011. aastal toimub rahvaloendus Eesti alal ühe teistkümnendat korda. Varasemad loendused on toi-

munud 1881., 1897., 1922., 1934., 1941., 1959., 1970., 1979., 1989. ja 2000. aastal. Aastatel 2010 ja 2011 toimuvad rahva ja eluruumide loendused enamikes maailma riikides.

2011. aasta rahvaloendusel saab esmakordselt märkida üles ka oma murde või piirkondliku keele oskuse. Nii selgub, kui palju kõneldakse näiteks seto, võro, kihnu või mulgi keelt.

Kristo Mäe, statistikaamet

Septembrikuu sünnipäevalapsed

1. september

Aili Tuhkanen (Uusmäja) 70

3. september

Eeri Türk (Lähiste) 71

4. september

Viktor Mihhailov (Tammela) 83

9. september

Eduard Mätas (Laju) 65

10. september

Maria Niit (Aia) 77

Salme Valm (Liiva) 77

16. september

Mihkel Lilles (Tooma) 81

19. september

Ellen Uzikova (Mardi-Jaani) 65

28. september

Arne Mäe (Dihlanäe) 50

Raivo Valm (Liiva) 50

29. september

Leili Täll (Dõldeotsa) 60

Õnnitleme!
Ingvar Saare ja Djanne Tipka
perre sündis 31. juulil
tütar Mia Saare!

**Ostan
talukoha või
maja.**
Andreas
5 664 4880.

OSTAME!!!
Ostame kokku kõik
võimalike **plastjäätm**eid
(kiled, kastid jne).
Suuremate koguste puhul
tuleme ise järgi.
Tel 5 918 4949
vetsek@hotmail.ee

Pärnu täiskasvanute gümnaasium
tähistab kooli 90. sünnipäeva

SALONGIÕHTUGA

7. oktoobril 2011 kell 19.00

konverentsikeskuse Strand Jurmala saalis.

**Oodatud on kõik kooli õpilased, vilistlased,
endised ja praegused õpetajad.**

Osavõtumaks vilistlastele 10 eurot, mis tasuda
30. septembriks Maaja Vunderi arvelduskontole
10902016868007. Registreerumisel kohapeal
osavõtumaks 15 eurot.

Makse selgitusse kirjutada: ees- ja perenimi ning
lõpetamise aasta.

Täpsem info telefonil 666 1948 või
noorsootoo@ptg.parnu.ee või www.ptg.parnu.ee

Massöör Tiia Kiigajaan ootab
oma endisi ja uusi kliente
Kihnu tervisekeskuses **12.-17. septembril**.
Ühendust saab võtta telefonil 520 2390 või
Kihnu tervisekeskuse numbril 446 9707.

MUSEUMI UUED LAHTIOLEKU AJAD

Septembrist alates ei ole muuseum enam
igapäevaselt avatud: puhkepäevad on
pühapäev ja esmaspäev.

Siiski saab ettetellimisel ka nendel päevadel
muuseumi külastada - helistage julgelt
telefonil 5 347 3867!

Lahkunud

Arne Ojamägi
2.04.1953-3.08.2011

Lahkunud

August Vesik
6.06.1930-7.08.2011

Septembrikuu
rahvamajas

◆ 10. september
SÜGISLAAT

◆ 21. september
KOOLILASTE ÜRITUS

◆ 23. september
TEADLASTE ÖÖ